

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.591.2024
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 5681 Pani Marceliny Zawiszy, w sprawie rozbieżności dotyczących praw rodzin i osób z niepełnosprawnościami do świadczeń pielęgnacyjnych i zasiłków pielęgnacyjnych związanych z przedłużeniem orzeczeń o niepełnosprawności do 16 roku życia w woj. opolskim, poniżej przedstawiam stosowne informacje.

Dnia 8 października 2024 r. weszła w życie ustawa z dnia 25 września 2024 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1494), która wprowadziła nowe przepisy określające możliwość wydłużenia ważności orzeczeń o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności wydanych na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz nowe przepisy dotyczące odpowiedniego wydłużania, z urzędu, prawa do świadczeń zależnych od niepełnosprawności.

Ustawa wprowadziła zmiany w zasadach przedłużania ważności orzeczeń o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności, które zostały wprowadzone ustawą z dnia 24 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1165).

Zgodnie z art. 6bb ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (wprowadzonym ww. nowelizacją z dnia 24 lipca 2024 r.), jeżeli wniosek o wydanie kolejnego orzeczenia o niepełnosprawności albo stopniu niepełnosprawności został złożony w okresie ważności odpowiednio orzeczenia ustalającego niepełnosprawność albo orzeczenia ustalającego stopień niepełnosprawności, to zachowuje ono ważność do dnia wydania kolejnego ostatecznego orzeczenia, nie dłużej jednak niż do ostatniego dnia szóstego miesiąca następującego po dacie określającej tę ważność.

Nowelizacja ustawy o rehabilitacji z dnia 25 września 2024 r. uchyliła natomiast w art. 6bb ust. 2 zgodnie, z którym orzeczenia o niepełnosprawności, o których mowa w art. 6bb ust. 1 ww. ustawy, zachowują ważność nie dłużej niż do dnia ukończenia 16 roku życia przez osobę posiadającą orzeczenie o niepełnosprawności. Powyższy przepis stanowił przeszkodę w wydłużeniu ważności orzeczeń o niepełnosprawności osób z niepełnosprawnościami, które ukończyły 16 rok życia - o 6 miesięcy, nie dłużej jednak niż do dnia wydania kolejnego ostatecznego orzeczenia (czyli w oparciu o art. 6bb ust. 1 ww. ustawy). Uchylenie ww. art. 6bb ust. 2 ma moc wsteczną od 30 września br., i oznacza, że powyższe orzeczenia o niepełnosprawności, wcześniej wyłączone z wydłużenia ważności na podstawie art. 6bb ust. 1 ww. ustawy, zostały nim objęte.

Zatem termin ważności orzeczeń osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności, który upłynął przed dniem 30 września 2024 r. albo które ukończyły 16 rok życia po dniu 30 września 2024 r. i które złożyły wniosek do dnia 30 września 2024 r. – zachowuje ważność. W tym przypadku orzeczenie również zostaje przedłużone do dnia wydania kolejnego ostatecznego orzeczenia, na okres nie dłuższy niż do ostatniego dnia szóstego miesiąca następującego po dacie określającej ważność.

Ponadto ww. ustawa z dnia 25 września 2024 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, wprowadziła przepisy, zgodnie z którymi, m.in. wydłużenie przez gminne organy właściwe (lub odpowiednio wojewodów w sprawach koordynacji) prawa do zależnych od niepełnosprawności świadczeń: rodzinnych, zasiłku dla opiekuna oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego będzie dokonywane z urzędu zgodnie z wydłużonym okresem ważności orzeczeń (analogicznie do funkcjonującego już rozwiązania z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2023 r. o szczególnych rozwiązaniach w celu zachowania ważności niektórych orzeczeń o niepełnosprawności oraz orzeczeń o stopniu niepełnosprawności). Dotyczyć to będzie także zależnych od niepełnosprawności świadczeń dla osób/na osobę, które z uwagi na ukończenie 16 lat nie zostały pierwotnie objęte ww. wydłużeniem orzeczeń o 6 miesięcy.

Zgodnie z art. 2 ust. 1-2 ww. ustawy z dnia 25 września 2024 r., decyzje, na mocy których przyznano prawo do uzależnionych od niepełnosprawności świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłków dla opiekunów, których okres ważności uległ przedłużeniu na podstawie art. 6bb ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 zmienia się w zakresie okresu, na jaki przyznano prawo do tych świadczeń, zasiłków albo dodatków, z uwzględnieniem określonego w art. 6bb ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 terminu ważności orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Przepisów art. 10 i art. 61 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572) nie stosuje się.

Postępowanie w sprawie zmiany decyzji przyznających prawo do ww. świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności wszczyna się z urzędu na podstawie danych z systemu, o którym mowa w art. 6d ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1 (czyli z Elektronicznego Krajowego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności) lub danych z zaświadczenia, o którym mowa w art. 6bb ust. 3 (czyli z zaświadczenia wydawanego przez przewodniczącego powiatowego zespołu orzekającego, w którym określono m. in. wydłużony termin ważności dotychczasowego orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności).

Podkreślić należy, że zgodnie z art. 2 ust. 3 ww. ustawy z dnia 25 września 2024 r. przepisy ust. 1 i 2 stosuje się także do decyzji, w których upłynął już okres, na który przyznano prawo do uzależnionych od niepełnosprawności świadczeń. Oznacza to, że obowiązek ustawowy odpowiedniej zmiany z urzędu ww. decyzji, o którym mowa w tym przepisie dotyczy odpowiednio wszystkich decyzji na mocy których przyznano uzależnione od niepełnosprawności świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, zasiłki dla opiekunów, czyli zarówno decyzji, których okres realizacji już upłynął, jak i tych które są w trakcie realizacji.

Powyższe przepisy oznaczają, że organ właściwy (lub odpowiednio wojewoda) mają obowiązek z urzędu dokonać odpowiedniej zmiany wydanych wcześniej decyzji w zakresie okresu na który dotychczas ww. świadczenia zostały przyznane i przedłużyć wydane wcześniej decyzje o 6 miesięcy, nie dłużej jednak niż do dnia wydania kolejnego,

ostatecznego orzeczenia (czyli np. dla orzeczenia którego termin ważności upływał 30 września 2024 r. będzie to data 31 marca 2025 r.).

Podstawą do wszczęcia postępowania z urzędu w sprawie zmiany ww. decyzji jest co do zasady, zgodnie z art. 2 ust. 2 ww. ustawy, uzyskana przez organ właściwy/wojewodę informacja z systemu EKSMOoN (poprzez funkcjonującą usługę wymiany danych z tym systemem w ramach Emp@tii), że ważność danego orzeczenia o danym numerze o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności, na podstawie którego przyznane było dotychczas określone świadczenie uzależnione od niepełnosprawności, została przedłużona o kolejne 6 miesięcy, nie dłużej niż do dnia wydania kolejnego, ostatecznego orzeczenia – czyli powinna to być informacja o przedłużeniu tego samego orzeczenia (o tym samym numerze), na podstawie którego było dotychczas przyznane dane świadczenie.

W przypadku braku ww. informacji w systemie EKSMOoN organ właściwy/wojewoda wszczyna postępowanie z urzędu w przypadku gdy osoba z niepełnosprawnością (lub jej przedstawiciel) przedłoży zaświadczenie wydane przez przewodniczącego powiatowego zespołu orzekającego, w którym określono wydłużony termin ważności dotychczasowego orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności.

Odnosząc się do kwestii szczegółowych informacji dotyczących „realizacji nowych orzeczeń po 30 września br. w województwie opolskim” właściwym jest zwrócenie się bezpośrednio do organów orzeczniczych działających na terenie województwa.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Aleksandra Gajewska
Sekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/